

friluftsnytt

FRILUFTS
FRÄMJANDET

HANINGE
LOKALAVDELNING 2017

Foto, Gun Asp

**Under 2016
cyklade,
paddlade och
vandrade vi.**

**Vad händer
under 2017?**

Foto, Francois Herrault

Foto, Mats Vass

Innehåll

Ordförande har ordet	4
Årsmöte 2017	5
Årsfest, familjedag eller medlemsträff?	5
Äventyrliga vuxna...	6
Kristihimmelfärdscykla	7
Cykla på hemmaplan	7
Kajak och kanadensare	8
Dalarö till Tärnskar	8
Vendelsö till Styvnäset	8
Nyfiken på kajak	9
Teknikträning	9
Träningspaddling	9
Blöta övningar	9
Mörkerpaddling	9
Stadsvandring i förorten	9
Vikingarännet...	9
Fågelskådning vid Sandemar	10
Vandra kort eller långt, lugnt eller fort?	10
Höjden av konserter	11
Vandring i Mercantour	12
Verksamhetsplaneringen	15
Vuxenmulle	16
Kajak i St. Annas skärgård	18
På vår hemsida...	20
Vad händer på Tyresta?	21
Barnverksamheten	22
Familjemulle	23
Öppna skogsgläntan	23
Haninge Naturkarta – appen till naturen	24

På gång 2017

Styrelsemöten måndagar kl. 19,
Röda Korsets lokal, Runstensv. 22A.
30 januari, 27 februari, 27 mars, 24
april, 29 maj, 28 augusti, 25 sep-
tember, 30 oktober, 27 november.
Barnverksamhet, fler vandringar
och nyheter, se hemsidan.

FEBRUARI

- 5 Mörkervandring i Tyresta
- 12 Prel. datum för Vikingarännet

MARS

- 19 Tuffare vandring, Dalarö-
Nyfors
- 21 Årsmöte
- 26 Lättare vandring, Björkhagen-
Hellas-Björkhagen

APRIL

- 2 Familjemulle
- 2 Tuffare vandring, Handen-
Nyfors
- 5 Vuxenmulle, Tyresta
- 19 Vuxenmulle
- 22 Cykla på hemmaplan
- 23 Familjemulle
- 24 Stadsvandring i förorten

MAJ

- 3 Vuxenmulle
- 10 Teknikträning kajak
- 11 Träningspaddling kajak
- 14 Familjemulle
- 16 Nyfiken på kajak
- 17 Teknikträning kajak
- 17 Vuxenmulle

- 18   Träningspaddling kajak
- 21   Öppet hus vid kajakförrådet
- 23   Nyfiken på kajak
- 24   Teknikträning kajak
- 25-28 Kristihimmelfärdscyckling
- 30   Nyfiken på kajak
- 31   Teknikträning kajak
- 31   Vuxenmulle

JUNI

- 1   Träningspaddling kajak
- 3-6   Övernattningstur kajak
Dalarö-Tärnskärr
- 8   Träningspaddling kajak
- 10   Familjepaddling kanadensare
- 11   Familjemulle
- 13   Nyfiken på kajak
- 14   Teknikträning kajak
- 15   Träningspaddling kajak
- 20   Nyfiken på kajak
- 21   Blöta övningar kajak
- 29   Träningspaddling kajak

AUGUSTI

- 2   Teknikträning kajak
- 3   Träningspaddling kajak
- 8   Nyfiken på kajak
- 9   Teknikträning kajak
- 10   Träningspaddling kajak
- 15   Nyfiken på kajak
- 16   Teknikträning kajak
- 17   Träningspaddling kajak
- 22   Nyfiken på kajak
- 23   Teknikträning kajak
- 24   Träningspaddling kajak
- 30   Teknikträning kajak
- 31   Träningspaddling kajak

SEPTEMBER

- 7   Träningspaddling kajak
- 10   Familjepaddling kanadensare
- 13   Vuxenmulle
- 14   Träningspaddling kajak
- 17   Årsfest-familjedag Tyresta
- 17   Lättare vandring, Tyresta
- 27   Mörkerpaddling kajak
- 27   Vuxenmulle

OKTOBER

- 11   Vuxenmulle
- 21   Verksamhetsplanering
- 25   Vuxenmulle
- 28-29 Övernattningstur kajak
Styvnäset

NOVEMBER

- 8   Vuxenmulle

Din egen kom-ihåglista

Här kan du skriva in datum och aktiviteter som kommer på hemsidan under året.

Oj, oj, oj vad mycket vi gjorde under förra året!

Och det blir inte sämre i år heller. **Verksamhetsplaneringen** inför 2017 blev mycket kreativt och nya idéer kom fram. Allt kanske inte går att genomföra på en gång men det är kul att det fortfarande finns en utvecklingspotential.

Under året som gått har det till-kommit ytterligare barngrupper, bl.a. Öppna skogsgläntan som är för de allra minsta. Vi har flera Skogsmullegrupper igång som förhoppningsvis om ett par år fortsätter som Ströware. Något som vi inte har är Skogsknopp, som vänder sig till barn i åldrarna 2-3 år samt Skogsknytte för 3-4 år. Istället har vi Familjemulle där barn i den åldern tillsammans med föräldrar eller andra vuxna kan få en upplevelse i naturen.

Om du är intresserad av att starta Skogsknopp eller Skogsknytte, så hör av dig till Maria Modén som är grenledare för barn- och ungdom. **För oss vuxna har vi**, som vanligt, mycket att erbjuda. Kanotsektionen har redan planerat för hela säsongen. Gillar du att cykla så finns såväl "Cykling på hemmaplan" som vår årliga Kristihimmelfärdscyking som i år går till Nora. Där kan även de som inte vill cykla, följa med och istället vandra i trakten. Stadsvandring blir det på västkanten fast i förorten! Det blir skogsvandringar, såväl kortare som längre.

Ytterligare en ny aktivitet, Äventyrliga vuxna, startades upp under hösten. Det är en möjlighet att få prova på alla våra vuxenaktiviteter tillsammans med erfarna ledare. Det blev snabbt mycket populärt.

Årsmötet äger rum den 21 mars på Vendelsö Bygdegård. Anmäl dig via Hitta aktivitet på hemsidan.

När sommaren övergår i höst inbjuder vi alla medlemmar till en medlemsdag/familjedag som vi hoppas kan locka både gamla och unga. **Och glöm inte att hålla er** uppdaterade på vår hemsida så behöver ni inte vara sysslolösa på fritiden!

*Välkomna ut!
Görel Byh, ordförande*

Årsmöte 2017

Den 21 mars kl 19.00 är det årsmöte i Vendelsö bygdegård. Efter årsmötet kommer det att visas lite bilder från våra aktiviteter som varit under 2016. Naturligtvis blir det kaffe med dopp också. Anmäl dig via Hitta aktivitet på hemsidan senast den 12 mars.

Välkomna önskar styrelsen genom Görel Byh, 076-822 05 51.

PS:

Planering av våra verksamheter inför 2018 kommer att äga rum lördagen den 21 oktober. Mer information kommer på hemsidan.

Årsfest, familjedag eller medlemsträff?

Måste det ena utesluta det andra? Av tradition har vi i lokalavdelningen haft en årsfest för vuxna med lite olika upplägg olika år. Ibland har det varit en trevlig middag tillsammans men ofta har vi bjudit in till en utflykt av något slag. Men hur ska vi göra för att få en större bredd på dessa träffar? Skulle vi kunna hitta på något som passar både barn, ungdomar, vuxna och de lite äldre medlemmarna. Vi vet att det finns många familjer i lokalavdelningen där flera generationer är medlemmar. **Söndagen den 17 september** planerar vi för en dag för stora och små vid Tyresta. Tanken är att vi ska ha aktiviteter som passar både barn och vuxna. Lite förtäring blir det naturligtvis också. Närmare detaljer och möjlighet till anmälan kommer under sommaren via mailutskick samt på vår hemsida.

Boka redan nu in dagen som vi hoppas ska kunna bli en ny och rolig möjlighet för våra medlemmar att träffas och umgås.

Äventyrliga vuxna...

...är en form av vuxenverksamhet som startats upp på flera håll i Sverige. I praktiken går det ut på att man i grupp får prova på flera olika friluftsverksamheter.

Haninges lokalavdelning har valt att starta en testgrupp i en förhållandevis liten fast grupp. Vi har tio deltagare i blandande åldrar med två ledare. För de flesta aktiviteter lånar vi in ledare från respektive gren. Syftet är att i tillsammans prova på olika friluftaktiviteter på nybörjarnivå. Tanken är att alla ska kunna vara med på allting oavsett vilken tidigare friluftsvana man har.

Vi märkte att det var ett stort intresse för den här typen av verksamhet. Platserna tog slut 15 minuter efter att det gjorts reklam för den på Friluftsförbundet Haninges Facebook-sida.

Vår första aktivitet var mörkervandring. Vi var i Tyresta andra advent och vandrade i mörkret både med och utan pannlampa. Bitvis gick vi helt utan andra ljuskällor än månen och stjärnorna och stannade vid en sjö där vi drack glögg och åt pepparkakor intill en öppen eld.

Andra aktiviteter som är planerade är klättring mot grönt klätterkort, långfärdsfriluftskridsko, utförsåkning, överlevnadsdag, matlagning utomhus över öppen eld, tältning, MTB och kajak.

Nu har vi som sagt en testgrupp men framöver hoppas vi att kunna ta emot fler intresserade.

Maria Modén

Kristihimmelfärdscykla i Noratrakten

Nu planerar vi för vår traditionsenliga Kristihimmelfärdscyckling mellan den 25 och 28 maj. Vi samåker i bilar till Sundby stugby som ligger i närheten av Nora. Avståndet dit är cirka 23 mil. Cykelturerna blir mellan 2,5 och 4 mil långa.

Nytt för i år! De som inte vill cykla alla tre dagarna är också välkomna. De får då vandringsalternativ. Alla träffas vid kaffe- och lunchpauser.

Boende Stugbyn Sundby ligger fem km sydost om Nora vid Norasjöns östra strand. Stugorna har storstuga och två sovrum med vardera två bäddar i våningssängar. De är fullt utrustade för självhushåll. Toalett och dusch finns i varje stuga. Vi har bokat fyra stugor för övernattnig i tre nätter.

Program Nora består av välbevarade gamla trähus från 17- och 1800-talet. Vi börjar med en stadsvandring i Nora. En dag cyklar vi runt Norasjön med en avstickare till Åkerby skulpturpark. Vi planerar även en tur till Järleås naturreservat med stor blomsterprakt.

Mat Frukost serveras på områdets golfrestaurang. Lunch medtages av var och en. En gemensam middag äter vi på golfrestaurangen. Övriga middagar ordnar var och en i stugorna.

Kostnad 1500 kronor för bilresa, boende, tre frukostar och en gemensam middag.

Anmälan senast den 19 februari till någon i arbetsgruppen. En anmälningsavgift på 200 kronor betalas samtidigt med anmälan till föreningens Plusgiro nr 88 08 49-5. Resterande 1300 kronor betalas före avresan.

Arbetsgrupp

Margareta Larsson, 070-565 94 88, marlars@comhem.se

Börje Jungeteg, 08-776 20 71, bjungeteg@yahoo.se

Annicaa Bekkewold, 072-253 99 28, annicaa.bekkewold@gmail.com

Rune Andersson, 073-681 58 04, vilhelm.asson@gmail.com

Välkomna!

Cykla på hemmaplan

Lördagen den 22 april gör vi en cykeltur i Tungelsta-området. Sträckan blir cirka 1,5 mil. Tag med matsäck för två raster. Samling vid Ivar Lostatyn i Tungelsta centrum. Ingen förhandsanmälan.

Välkomna hälsar ledarna Rune Andersson och Börje Jungeteg.

På vattnet med kajak och kanadensare

Vår verksamhet för kajak och kanadensare växer och vi har nu fler ledare och fler tillfällen att komma ut och paddla än någonsin tidigare. På hemsidan finns redan många aktiviteter, vissa går det att anmäla sig till redan nu medan andra kommer öppna upp för anmälningar närmare säsongens början. Ännu fler aktiviteter är dessutom under planering. Vi kommer att anordna en Qigong-paddling, flera dagsturer under sommaren och övernattningssturer. Håll utkik bland Hitta aktivitet på hemsidan och på vår Facebooksida.

Öppet hus

Söndagen den 21 maj mellan 10.00 och 14.00. För alla nyfikna som vill prova på våra kajaker och kanadensare blir det paddling och korvgrillning. Så ta med familj och vänner till Vendelsö Gårdsbadet för en trevlig dag.

Övernattningsturer

Vi kommer att anordna två övernattningssturer under säsongen. Dessutom samarbetar vi med Huddinge på deras övernattningssturer.

Dalarö till Tärnskär

Den 3-6 juni paddlar vi från Dalarö till Tärnskär. En möjlighet att komma ut i ytterskärgården tidigt på sommaren. Då det fortfarande är kallt i vattnet krävs god paddelvana.

Vendelsö till Styvnäset

Den 28-29 oktober paddlar vi från kanotförrådet i Vendelsö till Styvnäset med övernattnings i torp och upplever höstfärgerna i omväxlande miljöer.

Anmälan och mer information under Hitta aktivitet på hemsidan

Kvällar med kajak

Anmälan, datum och mer information om kajakkvällarna nedan hittar du under Hitta aktivitet på hemsidan.

Nyfiken på kajak på tisdagar

Kajakpaddling för dig utan förkunskaper. Vi går igenom lite grunder och paddlar en kort tur. Ta med ombyte och fika.

Ansvarig ledare, Lisbeth Andersson.

Teknikträning på onsdagar

Teknikträning för dig som prövat på att paddla. Målet med teknikträning är att förbereda deltagarna till att ta det gröna paddelpasset för dem som vill.

Ansvarig ledare, Francois Herrault.

Träningspaddling på torsdagar

Ett tillfälle att bara komma ut och paddla. Krav är att du har paddlat med oss i Haninge förut eller har grönt paddelpass (se kanotförbundets hemsida).

Ansvarig ledare, Björn Waern.

Blöta övning

Viktigt för säkerheten är att kunna kamraträddning. Öva med oss nu när det är varmt i vattnet.

Ansvarig ledare, Francois Herrault.

Mörkerpaddling

Vi börjar med ett teoripass om att paddla i mörkret. Sen paddlar vi i ett par timmar.

Ansvarig ledare, Francois Herrault.

”Stadsvandring” i förorten

Den 24 april är du välkommen på vandring i Gubbängen och Hökarängen. Två förorter som har blivit betydligt mer attraktiva genom åren.

Ciceroner på denna vandring är Matts Wallin, uppväxt i Gubbängen och Görel Byh som är uppväxt i Hökarängen. Vi kommer att starta i Gubbängen och avsluta i Hökarängen.

Som bruk är på våra stadsvandringar, så avslutar vi med att äta någontans.

Mer information om anmälan och tid kommer på vår hemsida och via medlemsmail.

Vikingarännet...

...körs söndagen den 12 februari 2017 om det finns åkbar is. Intresserade funktionärer kan ringa till Börje Jungeteg tel. 08/776 20 71.

På vikingarannet.com kan du alltid hitta den senaste informationen.

Fågelskådning vid Sandemar

Den 12 maj arrangerade Jan Sandberg en vandring ute på Sandemars strandängar.

Redan vid parkeringen fick vi en genomgång om hur Jan tänkt sig fågelskådarkvällen.

Förväntningarna på oss deltagare var stora. De kunde man höra. Vi fick en kopia med bilder på de fåglarna som vi med all säkerhet skulle få se, men även höra.

Det blev en lugn och lärorik vandring ut mot fågeltornet. Tack Jan för en riktigt trevlig och lärorik tur i det vackra vårvädret.

Björn Hasselgren

Jan Sandberg vid fågeltornet i Sandemar.

Vandra kort eller långt, lugnt eller fort?

Under 2017 väntar vandringar med olika svårighetsgrader runt om i Stockholmsområdet. Vuxenmulle och en stadsvandring återkommer som vanligt. Klassiska vandringar är också söndagsvandringar under vår och höst som återkommer med delvis nya mål.

För dig som söker lite mer utmaningar kommer det att finnas flera heldagsvandringar i snabbt tempo. Vi hoppas också få följa med på fågelskådning, fotovandring eller varför inte delta i en mörkervandring?

Datum och möjlighet att anmäla sig finns på vår hemsida under Hitta aktiviteter och äventyr och fler aktiviteter kommer att läggas upp löpande. Där får du också en närmare beskrivning av varje vandring. Datum för vuxenmulle och en stadsvandring hittar du även här i tidningen.

Välkomna ut på vandring, Vandringsledarna

Höjden av konserter

Om man åker från Modevillan i Gudö ända till Bondvägens slut vid Höjden (4,5 km) och tar en promenad till ett viltvatten som heter Nedre Dammen (1,3 km) kan man uppleva ett dramatiskt fågelliv.

För några år sedan kom jag dit en dag i slutet av mars. Isen låg kvar, men ett par sångsvanar hade redan kommit. Efter en stund kom ännu ett par sångsvanar. När de gick ner för landning startade de första sin protestsång: Ge er iväg, det här är vår damm!

Det andra paret svarade med: Vi vill också vara här! Denna konsert hördes vida omkring. Att få se landningen på isen var en upplevelse. En lång bromssträcka blev det.

Senare på sommaren häckade i alla fall *ett* par sångsvanar där. En annan konsert står gradorna för i början av maj. Den är lite mer dämpad.

Börje Jungeteg

Vad många fina naturupplevelser vi kan hitta i vårt närområde. Kanske några vill dela med sig av sina favoriter tänkte vi. Alla är välkomna med sitt bidrag, se kontaktuppgifter längst bak i tidningen. Först ut är Börje med ett vårvinterminne.

Redaktionen

Vandring i Mercantour 2016

Den 27 juni var det dags för den stora vandringen i Mercantour, en nationalpark i Alperna norr om Nice. Äventyret började med att vi samlades på flygplatsen i Nice och skyndade oss till tågstationen för att hinna med tåget som skulle ta oss till Saint Dalmas de Tende, vår startpunkt.

Gruppen bestod av tre ledare (Francois Herrault, Kristina och Leif Löwenberg) samt sju deltagare. Gruppen fick delta i en frågesport på tågresan, ett ledartrix för att få igång samarbete mellan deltagarna. Dagen efter var det dags att ge sig iväg.

28 juni - Saint Dalmas de Tende - Refuge des Merveilles

Detta var den tuffaste av alla dagar med en vandring som tog oss från 701 m till 2100 m. I dessa delar av Alperna ligger topparna på runt

3000 m.ö.h. och trädgränsen runt 1800-2000 m. Tanken med vandrigen var att gå över 1800 m för att få njuta av utsikten hela tiden. Så det var bara att ta sig upp dit i värmen (runt 25 grader). Väl framme erbjöd bergen vad man kunde förvänta sig och lite till.

29 juni - Refuge des Merveilles - Refuge de Valmasque

Dagen började med en överraskning. En deltagare tyckte att vandrigen var för tuff och valde att gå ner och hem igen. Sen gick gruppen genom Merveilles dalen, en skyddad dal där man kan se runor så gamla som 3200-1700 år f.Kr. Några marmotte (murmeldjur) samt stenbockar visade sig på vägen till den "Gröna Sjön" i närheten av refuge de Valmasque.

30 juni - Refuge de Valmasque - Refuge de Nice

Vi började dagen med att gruppen splittrades i två. Några gick det mer utmanande passet Pas de la Fous (2828 m) och de andra gick den längre vägen över Baisse de Basto (2693 m). Båda vägarna erbjöd högalpina utmaningar med stigar över stenblock och en hel del snö. Vi såg de mäktiga topparna på nära håll.

1 juli - Refuge de Nice - La Madonna de Fenestre

Dagen bjöd på en vandring över ett pass på 2548 m. Inte så högt,

men klättringen var riktigt brant. Båda händerna behövdes de sista meterna till passet. Kolla bilden på nästa sida, vi ska till den lilla öppningen högst upp. Conny är glad som alltid.

2 juli - La Madonne de Fenestre - Saint Grat sjö

Dagen bjöd på dramatik. Leif och Kristina hade gått i föreväg redan dagen innan. På grund av svårighet med kommunikation träffade vi dem inte den dagen. Gruppen gick på eftermiddagen på bergskanten när ett åskväder närmade sig. Fortsätta eller gå ner (mot fel dal) var den stora frågan. Efter lite velande bestämde jag att vi skulle ner, och det var tur för åskan slog alldeles i närheten.

I dalen hittade vi en café där gruppen kunde återhämta sig efter dagens upplevelse. Vi tältade i närheten, precis bredvid ett annat tält. En fransk tjej kom ut ur tältet och utövade meditation på vår grupp sent på kvällen. Kul med oplanerade träffar och upplevelse.

Under tiden hade Leif och Kristina hunnit ner till en skog i skydd för åskvädret, på rätt sida berget. Alla fanns i trygghet.

3 juli - Saint Grat sjö - Belvédère - Saint Martin Vesubie

Sista vandringsdagen gick vi tre timmar till Belvédère. Överraskning: den lilla söta byn bjöd på fest med amerikansk tema. Dansa till "Sex machine" i 28 grader i vandringskängor - inga problem.

Sen kom vi till Saint Martin Vésubie (med taxi). Byn är fantastisk vacker med gamla hus, gatustenar och restauranger.

Text och bild, Francois Herrault

Verksamhetsplaneringen inför 2017

Vi var 31 medlemmar som träffades på I Ur och Skurförskolan Spetsbergen i Vega den 22 oktober. Maria Modén och Susanne Frimodig stod för planeringen av dagen. Efter inledningen blev vi indelade i tre grupper. Sju frågor fick vi med oss att diskutera.

Vad ska vi göra nästa år? Framförallt måste vi ha rutiner för hur vi presenterar våra aktiviteter samt rapporteringen av dessa.

Vad saknar du? Många saker kom upp såsom långfärdsskridskor, sommarfjäll, vinterfjäll samt en del ”temaaktiviteter” t.ex. hur jag kan laga mina grejer, orienteringskunskap, geocaching.

Hur göra FF mer synligt? Vi gör idag en hel del och framförallt är det via Facebook som vi syns om vi är aktiva med att lägga upp bilder och annat där.

Hur locka fler deltagare? Här pratade vi om vilka vi når idag. Är det de redan ”frälsta” eller kan vi göra något mer? Maria Modén och Susanne Frimodig presenterade en ny idé, Äventyrliga vuxna*.

Våra aktivitetsavgifter? Viktigt att vi håller samma terminsavgifter för t.ex. barnverksamheten, oavsett hur många gånger som man träffas.

Samarbete mellan de olika verksamheterna diskuterades också. Det pågår i vissa fall redan och kan kanske också utvecklas.

Årsfesten. I många år har vi haft varierande årsfester. Ofta med något kulturellt inslag. Det vi har märkt är, att det lockar inte särskilt många nya eller yngre, vilket gör att vi bör tänka om. En årsfest vill vi ska locka så många av våra medlemmar som möjligt**.

Dagen avslutades med fika och ett stort tack till alla närvarande och återigen stort tack till Maria och Susanne som höll ihop dagen på ett mycket bra sätt.

Görel Byh, ordförande

* Se Äventyrliga vuxna, sidan 6 .

** Se Årsfest, familjedag eller medlemsträff, sidan 5.

Minnesanteckningar från verksamhetsplaneringen kommer att finnas under protokoll på hemsidan.

Sista "höstvandringen" i november -16 med Vuxenmulle. Vi var sex stycken som vandrade i Slätmossen med Börje Jungeteg som guide. En fin vandring. Tack till alla som varit med och vandrat under hösten. Vi ses till våren.

Vuxenmulle

Hej alla vardagslediga. Vi tänkte även den här våren göra lättare vandringar i skog och mark. Kanske med ett och annat kulturellt inslag! Vandringarna är mellan 2½ och 4 timmar långa och alltid på onsdagar. Ta med eget fika. Lämplig klädsel gäller.

Vi startar den 5 april med en vandring i Tyresta. Vi möts på Tyrestas parkering klockan 9.30. **Övriga vandringar** blir den 19 april, 3 maj, 17 maj och 31 maj.

Tänkta vandringsmål är bland annat "Hin Håles trädgård" och Gålö Sälstation.

Närmare information om dessa och höstens vandringar kommer att finnas på hemsidan i god tid.

Samlingsplats (förutom Tyresta). Norra parkeringen vid Haninge C, utanför Clas Ohlson klockan 9.30.

Kostnad En "tjuga" per gång. Terminkort kommer att finnas.

Frågor

Kerstin Björck, 08-777 35 95

Gun Asp, 070-310 98 68

Rune Andersson, 073-681 58 04

Börje Jungeteg, 08-776 20 71

Välkomna med oss ut

Grattis Sandviken!

Vår vandrings- och kanotledare Göte Lindholm har flyttat till Sandviken. Den 5 november ledde han sin sista vandring i Haninge tillsammans med "parhästen" sedan tio år, Björn Hallberg.

Undertecknad gick med på vandringen, för att vid detta tillfälle passa på att avtacka Göte för det arbete han har gjort i många år i vår lokalavdelning. Han har, förutom ledare, också varit verksam i styrelsen under många år.

Sista vandringen som Göte ledde gick från Lissma till Västerhaninge. Jag mötte upp vid busshållplatsen i Handen där vi skulle ta bussen till Lissma. Göte var lite överraskad av att jag skulle vandra med, eftersom jag inte varit med på vandringarna på väldigt länge. Men jag tror inte att han anade något vid det tillfället. Vid Riddartorp skulle vi rasta och en bit innan vi kom fram till raststället så dök Björn Hasselgren upp. Jag tror inte att Göte var helt övertygad om vad som var på gång då heller. Däremot när även Arja Wallin visade sig började han nog förstå vad som var i görningen.

Vi åt vår matsäck i lugn och ro och därefter klev jag upp på en bänk och höll ett tacktal till Göte och så även till Björn Hallberg, eftersom det även var hans sista vandring tillsammans med "parhästen". Björn kommer vi säkert att möta på vandringar framöver.

Eftersom det inte passade med någon blomma så blev det ett presentkort samt en stältermos till Göte. Även Björn fick en stältermos för sina år som vandringsledare tillsammans med Göte.

Foto, Björn Hasselgren

*Tack båda för era väl planerade vandringsturer!
Görel Byh*

Kajaktur i St. Annas skärgård

Den 10 - 14 augusti fick vi en av årets trevligaste kajakupplevelser när Haninge och Huddinge gemensamt genomförde denna 5-dagars-paddling i St. Annas vackra skärgård. Deltagarantalet - omkring 30 personer - satte en särskild prägel på denna resa.

Om dagarna delade vi in oss i smärre grupper som paddlade på egen hand, för att stråla samman en eller flera grupper till gemensam lunch och fika. När kvällen kom samlades vi för tältövernattning på något mysigt ställe, med gemensam middag och trevligt samkväm.

Vi samlades runt lunch den 10 augusti vid kajakuthyrningen; somliga hyrde på plats, andra hade med egna kajaker. Stämningen var redan på topp vid packningen, här träffade man gamla och nya bekanta, och den goda stämningen skulle hålla i sig under hela resan.

Första dagen var halvmulen, blåsig, och första paddeltagen för många lite extra darriga. Men snart infann sig vanan och njutningen och lyckan tilltog för varje minut.

St. Annas skärgård skiljer sig från Stockholms skärgård i att det är fler och smärre öar, betydligt mindre bebyggelse och den här tiden på året nästan fritt från motorbåtar. Mer vildmarkskänsla, och väldigt trevliga paddelvatten, många små öar att paddla förbi och bara njuta av utsikten.

Efter en härlig första dag samlades alla för första övernattningen, upp med tälten på klipphöllar eller under några granar. Sedan gemensam matlagning, fler än 30 personer på klipporna, samtliga lyckliga och tillfreds. Vardagen kändes plötsligt väldigt avlägsen!

Vinden tilltog rejält under natten, och känslan av vildmark förstärktes när man låg inne i tältet och somnade till ljudet av vågor och suset i träden. Härligt!

Dag två fortsatte på samma vis. Dagen började med sol och blå himmel, samling efter frukost på klipporna och teknikgenomgång med våra duktiga ledare. Ny gruppindelning, och så avfärd ut i böljande vågor. Runt lunchtid drog ett regnväder in, med inslag av hagel. Inga ledsna minner noterades, naturen är fantastisk i alla sina former på en sådan här resa.

Vädret klarnade, och en fantastiskt fin kväll infann sig, med en strålande middagssol över tältlägret, och en magisk solnedgång.

Nästa dag fortsatte med strålande sol och blå himmel, känslan infann sig hos författaren av att vara inne i en lyckobubbla. Vi åt lunch på en ö med tillgång till lanthandel och smärre samhälle, fler än en deltagare fann vägen till öns café. På kvällen passade några av oss på att vara säsongens sista gäster på öns skärgårdskrog, där det även fanns en mycket uppskattad bastu.

Så fortsatte hela resan, grupperna blandades varje dag, man fick tillfälle att stifta många nya bekantskaper. Teknikträningar erbjöds för de som ville, dagarna fyllda av underbar skärgård, mysiga kvällar med trevligt umgänge och god mat. En något överklig, nästan drömsk känsla lämnade denna resa efter sig hos många...

Vardagen kändes plötsligt väldigt avlägsen!

Text och bild, Mats Vass

På vår hemsida...

...friluftsförbundet.se/haninge finns information om lokalavdelningens verksamhet, kontaktuppgifter och återblickar. Där finns även en länk till Facebook där många rapporterar aktuella händelser.

Under Hitta aktivitet ser du vad som är på gång och kan anmäla dig till äventyr som du vill delta i. Om du har kryssat för vad du är intresserad av under Min profil kan du få en puff om kommande aktiviteter.

Min profil hittar du genom att logga in och välja Min profil. Passa på och kolla så att alla uppgifter om dig är riktiga och att du inte har valt bort att få medlemsutskick från oss. Denna tidning kommer numera bara en gång om året men då och då skickar vi ut ett medlemsmail om sådant som är på gång.

Ditt digitala medlemskort kan du hämta under Min profil och det är där du kan ändra ditt lösenord.

Vid familjemedlemskap så kan alla i familjen logga in och lägga in sin egen e-postadress och kryssa för intressen mm.

Tyresta och lokalavdelningen träffas

För ett ömsesidigt informationsutbyte och utveckling av vårt samarbete träffades ledningen för Tyresta nationalpark och Friluftsförbundet Haninge den 18 januari i Nationalparkernas hus.

Tyrestaledningen presenterade ett omfattande utvecklingsarbete av Tyresta. Nationalparken firar 20 år. En broschyr är framtagen som presenterar vad som händer under jubileumsåret.

Vi fick vi information om utveckling av entrén till parken med flytt av busshållplats, nya stigar, nya informationstavlor och en mer samlad campingyta. Under våren ska det nya kaféet och toaletthus öppnas och provisoriet avvecklas.

En ny skötselplan är framtagen där ett cykelförbud i parken finns med (med vissa undantag) och en översyn av lederna.

Vi främjare tog upp vårt deltagande på Tyrestadagen och ett eventuellt engagemang även under påsklovet. Vi vill koncentrera våra möten med Haningeborna till Tyresta. Vi tog även upp samaktiviteter på Styvnäset för våra vandrare, paddlare och cyklister.

Vi avslutade träffen med en inspektion av Hundstugan.

Matts Wallin

Saxat från tyresta.se där du kan läsa hela programmet för 2017.

Vad händer på Tyresta?

Temat för 2017 kommer att vara Sveriges Nationalparker, och vi kommer att uppmärksamma att Naturum Nationalparkernas hus fyller 20 år! Därför har vi bjudit in ett antal nationalparker att presenteras närmare med olika aktiviteter utspjutt över året. Till exempel kommer vi att prova på en mossvandring med snöskor, klappa sjöstjärnor och besöka tjädermarker nära Tyresta by. Höjdpunkten är Nationalparkernas dag, som vi firar lördagen den 20 maj, med 20-årskalas för vårt naturum.

En stor nyhet är Allemansrättens stig, som beskriver allemansrätten på ett lättamt sätt för barn. Stigen öppnar till sportlovet. Tyresta gård är också färdigbyggd, djuren är på plats och vi har möjlighet att erbjuda gratis gårdsguidningar på lördagar kl. 13, öppet för alla.

Många populära programpunkter kommer igen, som Lördagsguidningar i skogen och Träffa biodlaren. Samtidigt erbjuder vi nya spännande saker att upptäcka. Naturfotograf Claes Grundsten berättar om sin fjällvärld, arbetshesten Ullis och en tillsynsman tar dig med vagn genom naturreservatet och på programpunkten

Trädens poesi får du veta vad ekosofi är för något. För att bara nämna några nyheter.

Nattaktiviteter har varit populärt! I år kan du se på natthimlen, gå på nattvandring, lyssna på nattskärna, spana efter nattfjärilar och fladdermöss samt leta efter grodor, paddor och salamandrar.

Välkommen ut i din nationalpark

Barnverksamheten i Haninge

Barnverksamheten i Friluftsförbundet Haninge är på uppgång och växer. Under 2016 så har det funnits åtta olika barngrupper. Tre skogsmullegrupper utlokaliserade i Västerhaninge, Rudan och i Norrby, Öppna skogsgläntan i Vega, Familjemulle i Rudan, TVM i Tyresta och Frilufsare/Strövare och Skrinna i ishallen på Hanveden.

För första gången på flera år så har en Frilufsargrupp tagit steget från Frilufsare till TVM. Själva övergången skedde under en hemlig invigningsceremoni där Frilufsare från stora delar av landet invigdes samtidigt. Så nu har Haninge fem nya TVM-ungdomar. Grupperna kommer att fortsätta under 2017 och det finns planer på att starta en Strövargrupp till hösten.

Barngrupperna är ute i alla väder och under årets alla årstider. Lekar och aktiviteter anpassas efter barngruppen.

Priserna för 2017: Skogsmulle 150:-/termin, Strövare-TVM-grupperna 200:-, Skrinna 150:- för fem gånger och Öppna skogsgläntan 20:-/gång. Medlemskap i Friluftsförbundet krävs. På friluftsförbundet.se/haninge kan du hitta mer information om tider, anmälning och kontaktpersoner.

Eftersom Öppna skogsgläntan bygger på föräldralediga med barn så kommer det att behövas ny kraft som tar vid vartefter föräldrarna börjar arbeta igen. Är du intresserad av att till hösten ta över i Vega eller att starta en ny grupp någon annanstans i Haninge? I så fall får du gärna höra av dig till Maria Modén, mbekkis@gmail.com, så berättar hon mer.

Kom med oss till familjemulle

Välkomna till Friluftsförbundet verksamhet för barn 2-6 år i sällskap med förälder eller annan vuxen. Vi går en bit in i skogen till vår mulleplats vid Rudans friluftsområde. Där fikar vi, leker, upptäcker och studerar naturen. En del pyssel med naturen som inspirationskälla blir det också. Tag med eget fika, lämpliga kläder och stövlar. Vi träffas fyra söndagar och är ute i cirka två timmar.

Samlingsplats Rudans gård, kl. 10.

Datum 2 april, 23 april, 14 maj och 11 juni.

Kostnad 150 kr/barn och termin. Barnen bör även ha medlemskap i Friluftsförbundet, 100 kr/barn eller familjemedlemskap.

Anmälan och frågor Kerstin Björck
08-777 35 95 eller 073-213 80 23.

Välkomna önskar Sabina, Marie, Berit och Kerstin

Vem är det som gömmer sig här?

Vad händer på Öppna skogsgläntan?

Öppna skogsgläntan är lite som öppna förskolan - fast ute. De allra minsta (0-2 år) med äldre syskon och föräldralediga vuxna har under året fått gå på upptäcktsfärd i djurens värld! Vi har träffats en dag i veckan i en lättillgänglig skogsglänta i Vega där vi har sjungit, fikar tillsammans. Barnen har fått lära känna Mickel Räv, nyckelpigan, Hoppe Hare, igelkotten, björnen och ugglan.

Den 16 januari 09:30 drar vi igång igen. Vi träffas vid busshållplatsen vid vändplatsen på Nordenskiöldsväg i Vega. Mer information finns på Friluftsförbundet hemsida eller i FB gruppen "Öppna Skogsgläntan Haninge".
Varmt välkomna! Ulrika Nevall

B

SVERIGE

PORTO
BETALT

Haninge Naturkarta – appen till naturen

Om du går in på Haninge.se och söker på Naturkarta och väljer Friluftsområden får du massor med information om platser i Haninge att besöka. Med hjälp av en app kan du enkelt hitta och upptäcka mer i Haninges natur. Här finns 21 naturreservat och en nationalpark, men också många andra spännande platser som erbjuder fina naturupplevelser.

Appen innehåller bland annat tips på vandringsleder och mysiga promenadstigar, rastplatser, vindskydd, fågeltorn, bra fiske- och utsiktsplatser. Kartor finns förstås också, med bilder på besöksmål, korta beskrivningar och enkla guider till vad du kan se och göra på platserna.

Appen är gratis och du laddar ned den från App Store eller Google play.

www.friluftsförbundet.se/haninge

Kontakter På hemsidan hittar du information om styrelse och grenledare. **Har du egna bilder** eller reseberättelser som du vill visa på vår hemsida så hör av dig till vår webbredaktör Francois Herrault, telefon 070-420 01 05, francois@herrault.com.

Friluftsnytt utkommer med ett nummer per år, i månadskiftet januari-februari med manusstopp vecka 1. Lämna ditt bidrag till Inger Klasson, telefon 070-208 94 37, e-post: inger.klasson@gmail.com

Haninge lokalavdelning Box 194, 136 23 Haninge, Plusgiro 88 08 49 - 5 haningekontakt@friluftsförbundet.se

Centrala kansliet 08-447 44 40, Instrumentvägen 14, 123 53 Hägersten info@friluftsförbundet.se, www.friluftsförbundet.se